

Sygn. akt I CSK 837/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku S. K. i M. K.
przy uczestnictwie H. M., A. R., A.R., W.R., S. R., R.R., J.P., A. J., M. N. i T. D.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 stycznia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 13 grudnia 2013 r., sygn. akt IV Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy M. i S. K. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z 13 grudnia 2013 r. oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w O. z 19 czerwca 2012 r., którym oddalono ich wniosek o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości położonej w O. (działka nr 44) oraz udziału 20/32 we współwłasności nieruchomości położonej w E. (działki nr 404, 407 i 414).

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Skarżący nie wskazali wprost, na której z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oparli wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania. Ze względu na kilkakrotnie powtarzające się stwierdzenie, że skarga jest

oczywiście uzasadniona należy przyjąć, że odwołują się do przyczyny kasacyjnej przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Oprócz ogólnego wskazania na nieprawidłowe - w ich ocenie - zastosowanie domniemań prawnych przez Sądy orzekające w sprawie oraz brak odpowiednich odniesień do zarzutów apelacji w uzasadnieniu postanowienia Sądu drugiej instancji, skarżący podnieśli szereg okoliczności przemawiających – ich zdaniem – za przyjęciem skargi, wskazując m.in. na rażące pokrzywdzenie wnioskodawców wskutek wydanego postanowienia, a także rażące naruszenie przepisów prawa powołanych w podstawach skargi kasacyjnej.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Temu wymaganiu przedstawione przez skarżącego uzasadnienie powołanej przyczyny nie odpowiada, ponieważ nie zawiera oznaczenia konkretnych przepisów prawa. Niewystarczające jest powołanie się na przepisy wymienione w podstawach skargi kasacyjnej gdyż wynikający z art. 398⁴ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. konstrukcyjny wymóg wyodrębnienia w skardze podstaw kasacyjnych oraz uregulowane w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. samodzielne, autonomiczne wymagania wskazania i umotywowania przyczyn przyjęcia skargi do rozpoznania są tak odmienne, oparte na samodzielnych przesłankach i wprowadzone w innym celu, że skutkują koniecznością wyraźnego

oddzielenia i uzasadnienia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 13 lutego 2014 r., I CSK 285/13, nie publ.). Ponadto wymagań stawianych uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia ogólnikowy zarzut niedokonania „oceny całokształtu okoliczności sprawy i związanych z nimi argumentów stron” przez Sąd drugiej instancji. Zgodnie z art. 398¹³ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia, a skargi nie można oprzeć na zarzutach ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 z zw. 13 § 2 k.p.c.). Odnośnie do zagadnień związanych z nabywaniem przez współwłaściciela w drodze zasiedzenia udziałów we współwłasności, wobec zarzutu pominięcia domniemań, wskazać należy że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury ten, kto rzeczą włada (osobiście lub za pośrednictwem innej osoby) jak współwłaściciel, jest jej współposiadaczem w części ułamkowej. Zasadniczym sposobem tego współposiadania jest władanie całą rzeczą wspólną, ale w zakresie, który nie wyłącza takiego władania wspólną rzeczą przez pozostałych współwłaścicieli (art. 206 k.c.). Domniemania, że ten kto rzeczą faktycznie włada jest posiadaczem samoistnym (art. 339 k.c.) nie można stosować w sprawie o zasiedzenie przez współwłaściciela nieruchomości udziału należącego do innego współwłaściciela. Współwłaściciel nieruchomości powołujący się na nabycie przez zasiedzenie udziałów pozostałych współwłaścicieli powinien udowodnić posiadanie nieruchomości wyłącznie dla siebie, tj. z wolą odsunięcia pozostałych współwłaścicieli od współposiadania i współkorzystania. Władanie rzeczą wspólną przez współwłaściciela musi zatem wykraczać poza granice przysługującego mu uprawnienia do posiadania rzeczy wspólnej i korzystania z niej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 622/13, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 324/13, nie publ.).

Podkreślić należy, że zasadnicza część argumentacji powołanych w ramach omawianej przyczyny kasacyjnej ma charakter ogólników, nacechowanych znacznym stopniem emocjonalnych ocen. Z oczywistych względów nie mogą one zastąpić rzeczowych, merytorycznych wywodów mających wykazać istnienie

przyczyny uzasadniającej przyjęcie skargi i z uwagi na taki charakter nie podlegają ocenie w postępowaniu przedsądowym.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.